

Bilaga 1

Bedömgargruppens bedömningar

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Malmö universitet	Yrkeslärarexamen	A-2022-01-5250
<p>Bedömning av utvalda bedömningsområden</p> <p>Förutsättningar</p> <p>Bedömning i den tidigare utvärderingen: I den tidigare utvärderingen framgår följande sammanvägda bedömning av bedömgargruppens yttrande:</p> <p>”Sammantaget finns en adekvat nivå av vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens. Den vetenskapliga kompetensen bland personalen är stark när det gäller antalet disputerade lärare som medverkar i utbildningen. Däremot är den svag när det gäller den specifika inriktningen yrkesutbildning, yrkeskunskap och yrkesdidaktik. Lärosätet är medvetet om detta och kommer att göra satsningar under höstterminen 2020 för att säkerställa kompetensen på längre sikt. Nästan alla undervisande lärare har lärarexamen i botten och högskolepedagogiska kurser är ett krav för att få undervisa. Det är ett relativt litet och engagerat arbetslag med bred kompetens som arbetar med yrkeslärarutbildningen. I relation till antalet studenter är lärarresurserna små, men de bedöms ändå vara tillräckliga.</p> <p>Det saknas en tydlig vetenskaplig miljö med koppling till yrkeslärarprofessionen vid lärosätet. Däremot finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö som är adekvat för lärarprofessionen och skolans verksamhet på en mer allmän nivå. Utbildningen saknar en forskningsöverbyggnad med inriktning mot yrkesdidaktik och yrkesutbildning. Inga specifika forskningsprojekt med dessa inriktningar verkar pågå för närvarande som tydligt ger avtryck på yrkeslärarprogrammet. Bedömgargruppen anser att det inte heller finns ett tillräckligt nära samband mellan forskning om yrkesutbildning och utbildning. Både lärare och studenter upplever en klyfta mellan teori och praktik på programmet, och för att underlätta för studenterna har en modell för academic literacy införts. Däremot verkar den upplevda klyftan också bero på utbildningens upplägg och innehållsfokus, samt på avsaknaden av forskning om yrkeslärarprofessionen i utbildningsmiljön. Därför behöver lärosätet se över båda delarna.</p> <p>Bedömgargruppen anser att följande bör följas upp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lärosätet behöver följa upp arbetet med utbildningsmiljön för forskningssatsningar på yrkeslärarprofession, yrkesutbildning, yrkesdidaktik och yrkeskunskap. • Lärosätet behöver följa upp arbetet med att visa hur man säkrar utbildningens vetenskapliga grund för forskning om yrkeslärarprofessionen och hur den forskningen kommer studenterna på yrkeslärarprogrammet till del. <p>Uppföljning av bedömningsområdet Förutsättningar</p> <p>Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredställande och de</p>		

Datum
2022-04-27Reg.nr
411-00043-22

åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga. Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i den tidigare utvärderingen: I den tidigare utvärderingen framgår följande sammanvägda bedömning av bedömargruppens yttrande:

”Den sammanvägda bedömningen är att utbildningen inte möjliggör måluppfyllelse av hela examensmålet i kunskapsformen kunskap och förståelse. De högskoleförlagda respektive verksamhetsförlagda kurserna är utformade för att kunna länka till varandra, och didaktik och metodik ingår i båda. De nuvarande VFU-kursplanerna är generella för alla lärarprogram och föreskriver att VFU-kurserna ska utformas individuellt, för att kunna anpassas till den enskilda studentens inriktning och tidigare erfarenheter. Handledaren ansvarar för att i samråd med VFU-läraren lägga upp kursen enligt kursplanen. Det individuella och generella upplägget gör att studenterna kan erbjudas väldigt olika innehåll i sina VFU-kurser, att yrkesämnesdidaktiken riskerar att underordnas annat innehåll, samt att kvaliteten på VFU riskerar bli alltför avhängig handledarnas kompetens, vilket bedömargruppen anser är vanskligt. I både självvärderingen och intervjuerna framgår det att lärosätet anser att de yrkesdidaktiska inslagen generellt behöver stärkas i programmet, men särskilt i VFU-kursplanerna som nu håller på att skrivas om. Även innehåll om vuxnas lärande behöver tillkomma, eftersom det är ett område som hamnat i skymundan i utbildningen. Sammantaget gör bedömargruppen bedömningen att detta mål inte uppfylls och behöver följas upp.

Målet att självständigt och tillsammans med andra utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande kan inte uppfyllas med nuvarande upplägg, eftersom examensmålet för färdighet och förmåga är en central del av VFU-kurserna. Det är där som studenterna får möjlighet att i praktiken planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen. Centralt i VFU-kurserna är också styrdokumentet i respektive skolform där studenterna ska undervisa, liksom att studenterna möter elever inom ramen för en skola för alla. Målet att planera undervisningen självständigt eller tillsammans med andra är också centralt i vissa UVK-kurser. Uppgifter och examinationer i UVK respektive VFU länkas till varandra genom att uppgifter som skrivs i en kurs sedan kan genomföras i nästa, vilket är tänkt ska leda till en naturlig progression och vidgning av kunskapen. Bedömargruppen konstaterar dock att lärosätet har en svagare måluppfyllelse av den del av examensmålet som handlar om den pedagogiska verksamheten i övrigt, eftersom APL framstår som ett eftersatt område.

Lärosätet visar däremot ett gott exempel på hur specialpedagogik som ämnesområde behandlas, genomförs och säkerställs i utbildningen. En annan styrka är hur utbildningen täcker in områdena värdegrund, maktordningar, mångfald och flerspråkighet.

Måluppfyllelse av examensmålet i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt uppnås genom att studenterna erbjuds flera tillfällen till reflektion över sitt eget lärande genom utbildningens gång. Som helhet har lärosätet många goda exempel på hur uppgifter och examinationer integreras mellan olika kurser och hur en progression då möjliggörs under studenternas utbildning. I samtliga VFU-kurser finns ett lärandemål som innebär att studenterna ska kunna identifiera sitt behov av ytterligare kunskap utifrån en självvärdering. Detta kopplas till nästa VFU-kurs och på så vis skapas en professionsutveckling genom utbildningen. Lärosätet arbetar systematiskt och strukturerat med

studenternas academic literacy som en del av att utveckla deras värderingsförmåga och förhållningssätt.

Ett utvecklingsområde som lärosätet nämner själva är att studenterna bör erbjudas fler möjligheter att få reflektera över sitt kunnande i yrkesämnena som man antagits i, och över föränderligheten i branschen. Bedömargruppen ser positivt på detta och anser att lärosätet på ett tillfredsställande sätt visar att man är medveten om de utvecklingsområden som finns och att man arbetar för att möjliggöra och säkerställa måluppfyllelsen.

Utbildningens innehåll, utformning och genomförande bedöms beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv på ett tillfredsställande sätt. Lärosätet beaktar den bedömningsgrunden på många olika nivåer och visar god medvetenhet om jämställdhetsperspektiv. Bland lärarna är frågan ständigt aktuell, bland annat i förhållande till könsfördelningen på programmet. Det finns planer på att starta en seminarieverksamhet där temat underrepresentation kopplat till kön beaktas. Flera mål där jämställdhet ingår finns i både universitetsförlagda och verksamhetsförlagda kurser på programmet. Framöver kommer också ett mål i VFU III ingå som berör samverkan med elever och vuxna, för att främja jämställdhet och jämlikhet. Bedömargruppen ser positivt på det.

Lärosätet har utvecklat ett kvalitetssystem som ger stöd att kvalitetssäkra utbildningens utformning, genomförande och resultat på både kort och lång sikt. Lärosätet bedöms verka för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid samt har system för att fånga upp och hjälpa studenter som behöver stöd. Lärosätet stöttar bland annat studenterna i utvecklingen av academic literacy, men kravnivån upplevs som hög av studenterna av andra orsaker också. Bedömargruppen menar därför att fler konkreta stödåtgärder, både proaktiva och reaktiva, verkar behövas och vill rekommendera lärosätet att arbeta vidare med detta. Lärosätet verkar för ökad genomströmning. Exempelvis har lärosätet uppmärksammat att det blir ökade avhopp när studenter gör VFU inom ramen för en egen anställning. Ett sätt att försöka motverka den tendensen är att införa basgrupper för att underlätta kommunikationen mellan lärare och studenter.

Bedömargruppen anser att följande bör följas upp:

- Lärosätet bör följa upp arbetet med yrkesdidaktiken och tillhörande metodik.
- Lärosätet bör följa upp arbetet med att utveckla och säkerställa måluppfyllelsen i den del av examensmålet inom kunskap och förståelse som handlar om kännedom om vuxnas lärande.
- Lärosätet bör följa upp arbetet med att säkerställa att studenterna visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning.
- Lärosätet bör följa upp arbetet med att säkerställa att studenterna visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla den pedagogiska verksamheten i övrigt."

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga. Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå - åtgärdsredovisning

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Yrkeslärarexamen

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i en utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Studentperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande. För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Processen för uppföljning finns beskriven i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2020). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018). Ytterligare instruktioner följer nedan:

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som framgår i mallen nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om. Eftersom redovisningen endast ska omfatta de bedömningsområden som bedömts som Inte tillfredsställande kan rubrikerna för de Tillfredsställande bedömningsområdena tas bort.
- Varje bedömningsområde består av bedömningsgrunder och i vissa fall även mål. Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund/mål eller del av bedömningsgrund/mål som bedömts ha brister. Yttrandets olika delar, utbildningsvetenskaplig kärna och ämnes- och ämnesdidaktiska studier, är ett stöd i detta arbete. Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna. Eventuella bedömningsgrunder/mål eller delar av bedömningsgrunder/mål som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggnings.

- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, det vill säga den ska inte inkludera länkar. Nya eller reviderade kursplaner och utbildningsplaner laddas upp i UKÄ Direkt. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.
- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen. Tabellen omfattar i så fall all personal på utbildningen, men det ska framgå vilka ändringar som skett sedan utvärderingen genomfördes.
- Åtgärdsredovisningen ska omfatta max två sidor per bedömningsområde, förutom för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat som inte ska överskrida två sidor per bedömningsgrund/mål. Med sidor avses sidor i den av UKÄ tillhandahållna mallen. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast 2022-02-23. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts. Relatera till ifylld och bilagd tabell över personal om relevant.

Bedömningsområdet Förutsättningar innehåller följande bedömningsgrunder:

Personal: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Utbildningsmiljö: Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

Analys och övergripande åtgärder

I UKÄ:s yttrande konstateras att det saknas en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten inte bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning som är tillfredsställande.

Lärosätet delar uppfattningen att den vetenskapliga miljön behöver förstärkas och tydligt kopplas till yrkeslärarprofessionen och yrkesdidaktik samt komma studenterna i programmet till del. Den vetenskapliga kompetensen har inte varit tillräcklig för att bedriva forskning och utbildning inom för yrkeslärarprofessionen relevanta kunskapsområden. Vår bedömning är att rekryteringar har varit nödvändiga samt att programmets kurser har behövt ses över för att stärka relevant forskningsanknytning. Vid institutionen Skolutveckling och ledarskap (SOL) har en ny forskargrupp skapats och forskningssatsning med avnämare har initierats. Vidare har en forskarskola för yrkeslärarprofession, yrkesutbildning, yrkesdidaktik och yrkeskunskap samt ett masterprogram med yrkesdidaktisk inriktning inrättats. De vidtagna åtgärderna preciseras nedan.

Ny forskargrupp inom ramen för institutionens forskningsmiljö

Hösten 2021 bildades forskargruppen ReVET (Research in Vocational Education and Training) som ny undergrupp i institutionens forskningsmiljö. I forskargruppen samlas forskare, lärare, studenter och andra med intresse för yrkesutbildning och yrkeslärarutbildning. Forskargruppen ansvarar för en seminariereserie med fyra träffar per termin. Varje seminarietillfälle ägnas åt att diskutera en aspekt inom det komplexa yrkesdidaktiska fältet. Under vt 2022 genomförs fyra seminarier med följande innehåll. Det första tillfället har som tema det industritekniska programmet med ett tydligt samverkansperspektiv. Andra tillfället fokuseras på en för yrkeslärarutbildningen relevant undervisningsmetod; erfarenhetsseminarier. Det tredje tillfället ägnas åt aktuell forskning inom fältet. Vid terminens sista tillfälle, där representanter från Linnéuniversitetet och Högskolan

Kristianstad samt studenter bjuds in, presenteras masterprogrammet *Pedagogik och yrkeskunnande* som startar ht 2022.

Ny forskningssatsning

Institutionen är i gång med att etablera ett forskningsbaserat samarbete med Malmö stad på temat *Likvärdighet, delaktighet och hållbarhet*. Samarbetet är en del av en satsning mellan Malmö universitet och Malmö stad. Flera lärare från två av stadens yrkesgymnasium involveras i samarbetet. Syftet är att beskriva och analysera lärarnas uppfattning av vad en kompetent lärare är för att identifiera framtida kompetensbehov och därmed också kraven på framtidens yrkeslärarutbildning. Satsningen möter de utmaningar som yrkesutbildningen och samhället står inför, så som rekrytering av elever, sysselsättning, teknologisk utveckling, aktivt deltagande i demokratin etcetera. Satsningen kommer att involvera universitetslärare, yrkeslärare, yrkeslärarstudenter och forskare i en gemensam utveckling av yrkesutbildning och yrkeslärarutbildning.

Masterprogram

Ett masterprogram, *Pedagogik och yrkeskunnande*, har på uppdrag av regeringen utformats under ledning av Malmö universitet och i samarbete med Linnéuniversitetet och Högskolan Kristianstad (bil. 1). Programmet erbjuds första gången ht22 och riktar sig till yrkeslärare och adjunkter vid yrkeslärarutbildningar. Genom detta program erbjuds yrkeslärare en såväl yrkesmässig som forskningsmässig karriär.

Syftet med programmet är att studenterna ska fördjupa och bredda sina kunskaper i pedagogik och yrkesdidaktik samt vetenskaps- och metodkunskap med utgångspunkt i studentens yrkeskunnande. Pedagogiska och allmändidaktiska frågor och perspektiv behandlas i relation till yrkeskunnande och yrkesdidaktik. Med yrkesdidaktik avses utformningen av utbildningsförlopp i relation till yrkeskunnande, yrkesutbildningens innehåll och dess sociala, historiska och professionella kontext.

Genom arbetet med masterprogrammet har ett närmare samarbete med Högskolan Kristianstad och Linnéuniversitetet etablerats där frågor om gemensam kompetensförsörjning samt gemensamma undervisnings- och forskningsområden som rör yrkeslärarutbildningen och masterprogrammet diskuteras.

Forskarskola

De tre lärosätena har inrättat en forskarskola, *Pedagogik och yrkeskunnande* (bil. 2). Fem doktorander kommer att antas till forskarskolan; två till Malmö universitet, två till Linnéuniversitetet och en till Högskolan Kristianstad. Forskarskolans verksamhet startar ht 2022 och beräknas löpa under en femårsperiod. Genom de totalt fem doktorander som knyts till forskarskolan och tar del av nationell och internationell forskning inom områdena utvecklas en miljö som också kommer bli gynnsam för yrkeslärarstudenter. Till exempel kommer studenterna att bjudas in till doktorandseminarier samt ta del av forskarskolans resultat genom att doktorander bjuds in till programmets undervisning.

Kompetensförsörjning

Den vetenskapliga och professionsinriktade miljön har förstärkts och kommer förstärkas ytterligare genom nyrekryteringar i enlighet med institutionens kompetensförsörjningsplan.

- En lektor i pedagogik med inriktning mot yrkeskunnande och yrkesdidaktik har anställts. 2021-12-01. Anställningen stärker programmets forskningskompetens. Lektorn har de senaste 20 åren genomfört större forskningsprojekt inom fältet, till exempel projekt om elevrekrytering, elevers avhopp, utbildning av yrkeslärare samt samarbete mellan lärare med olika yrkes- och ämnesbakgrund. Lektorn har särskilt ansvar för de yrkesdidaktiska delarna av kurserna. Lektorn spelar också en viktig roll i utvecklingen av masterprogrammet *Pedagogik och yrkeskunnande* samt för forskarskolan med samma namn. Dessutom deltar lektorn i den fortsatta etableringen av praktisknära forskning med anknytning till yrkesutbildning och yrkeslärarnas kompetensbehov.
- En adjungerad adjunkt har rekryterats 2021-08-01. Denna särskilt skickliga yrkeslärare har en delad tjänst mellan yrkesgymnasiet, Skolverket och universitetet, vilket syftar till att stärka den yrkesdidaktiska profilen i lärarlaget och hålla yrkeslärarkompetensen levande. Med erfarenheten som nationell APL-utvecklare på Skolverket stärker denna lärare dessutom de delar i utbildningen som behandlar det arbetsplatsförlagda lärandet inom yrkesutbildning.
- En professor med yrkesdidaktisk inriktning rekryteras och beräknas kunna anställas 2023-01-01 (bil. 3).
- En biträdande lektor med yrkesdidaktisk inriktning kommer att rekryteras och beräknas kunna anställas 2022-09-01 (bil. 4).

Lärartabell bifogas (bil. 5).

Styrdokument

För att förstärka forskningsanknytningen och yrkesdidaktiken i programmet har samtliga kursplaner i den högskoleförlagda utbildningen förstärkts med kurslitteratur med yrkesdidaktiska teman. Dessa gäller från antagning 2022 (bil. UVK1 – UVK5). I första kursen får studenterna exempelvis läsa Fejes, Andreas & Köpsén, Susanne (2014) *Vocational Teachers' Identity Formation through Boundary Crossing* och i kurserna erbjuds studenterna ett urval av aktuella forskningsartiklar med relevans för det yrkesdidaktiska området. Detta för att göra kursuppgifterna relevanta inom studentens yrkesområde och erbjuda valbar litteratur med relevans för den aktuella studentgruppen.

Nya kursplaner för verksamhetsförlagd utbildning har tagits fram och genomförs från och med antagning vt 2021 (bil. VFU I – VFU IV). Kursplanerna är tydligt kopplade till de högskoleförlagda kurserna där yrkesdidaktiken och den professionsinriktade forskningsanknytningen har förstärkts. I de efterföljande vfu-kurserna ska studenten tillämpa och reflektera över de teoretiska perspektiv som studerats i högskoleförlagda kurser. Samtliga lärandemål och betygskriterier i vfu-kurserna kräver att studenten redovisar kunskap baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Till varje kursplan finns en kursguide med konkretiserade lärandemål och betygskriterier (bil 6).

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat innehåller följande bedömningsgrunder:

Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt samt visa kännedom om vuxnas lärande.

Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

Jämställdhet: Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Examensmål 1: Analys och övergripande åtgärder

I UKÄ:s yttrande konstateras att yrkesdidaktik med tillhörande metodik inte får tillräckligt utrymme och djup i nuvarande utformning av programmet. Utbildningen anses inte heller möjliggöra och säkerställa tillräcklig kännedom om vuxnas lärande.

Lärosätet delar uppfattningen att yrkesdidaktik och vuxnas lärande behöver förstärkas i utbildningen. De högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kurserna har inte i tillräcklig utsträckning behandlat yrkesdidaktik och vuxnas lärande. Det har därför funnits ett behov av såväl rekrytering av lärare som kompetensutveckling för undervisande lärare i programmet. Arbetslaget har förstärkts med en särskilt yrkesskicklig lärare från ett yrkesgymnasium, med uppgift att bland annat säkra kopplingen till yrkesdidaktikens praktik. Anställningen påbörjades 2021-08-01.

Kursplaner för högskoleförlagda kurser har förstärkts med lärandemål, litteratur, styrdokument för olika skolformer samt examination avseende yrkesdidaktik och kunskap om vuxnas lärande. Kurserna i verksamhetsförlagd utbildning från antagning vt 2021 är anpassade för yrkeslärarprogrammet. De vidtagna åtgärderna preciseras nedan med undantag av rekrytering av lektorskompetens som redovisas ovan.

Didaktik och ämnesdidaktik (yrkesdidaktik) inklusive metodik

Högskoleförlagda kurser

Det yrkesdidaktiska perspektivet har förstärkts och tydliggjorts i relation till det allmändidaktiska i programmets samtliga kurser. Till exempel har en revidering av ett av lärandemålen i kursen *Styrdokument, yrkesdidaktik och bedömning* gjorts. Lärandemålets nya formulering: *Redogöra för olika synsätt på kunskap, lärande och elever som det uttrycks i styrdokument, samt relatera dessa synsätt till yrkesdidaktisk forskning inom yrkesämnet och den kommande yrkesutövningen*. Ny kurslitteratur har lagts till, till exempel *Yrkesdidaktikens mångfald*, Fejes, Lindberg & Wärvik (2017) och *Didaktik för yrkeslärare*, Hansson (2009) (bil. UVK 2).

I en ny seminarierie som löper som en röd tråd genom hela utbildningen diskuteras yrkesdidaktiska teman med utgångspunkt i källtexter som tematiserar yrkeskunnandets epistemologi. Seminarierien ger studenterna möjlighet att kontinuerligt reflektera kring yrkesläraryrkets komplexitet mellan personligt yrkeskunnande och erfarenhet, skolans krav samt skolans relation till omvärlden.

I kursen *Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap* (bil. UVK 4) ges studenterna i uppgift att skriva en examinerande text som behandlar den yrkesdidaktiska dimensionen med utgångspunkt i den egna yrkeserfarenheten. Inför den avslutande kursen, *Utvärdering och yrkesdidaktiskt utvecklingsarbete* (bil. UVK 5), bjuds alumner in för att presentera sina utvecklingsarbeten i syfte att inspirera. I kursen stärks också anknytningen till aktuell forskning inom det yrkesdidaktiska fältet genom gästframträdande från andra lärosäten.

Programmet har slutit ett avtal med ett yrkesgymnasium för att knyta en särskilt skicklig yrkeslärare till utbildningen. Läraren har en delad tjänst mellan yrkesgymnasiet, Skolverket och universitetet, vilket syftar till att stärka den yrkesdidaktiska profilen i lärolaget och hålla yrkeslärarkompetensen levande. Läraren ansvarar i synnerhet för de delar i kurserna som behandlar yrkeslärarrollen, metodiken inom yrkesutbildning och de styrdokument som styr yrkeslärarens praktik. Med

erfarenheten som nationell APL-utvecklare på Skolverket stärker denna lärare dessutom de delar i utbildningen som behandlar det arbetsplatsförlagda lärandet inom yrkesutbildning.

Verksamhetsförlagda kurser

Nya kursplaner med tillhörande kursguider specifika för yrkeslärarprogrammet har tagits fram och gäller från antagning 2021. I styrdokumentet har den teoretiska grunden i yrkesdidaktik stärkts. I vfu-kurserna ska studenten använda teoretiska perspektiv från de högskoleförlagda kurserna för att utveckla sin kunskap och handlingskompetens. Vfu-kurserna har utformats med progression i förmågan att kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning i yrkesämnen. I den första kursen görs detta ”relaterat till skolans styrdokument och med viss koppling till pedagogisk teori”. I kurs två förväntas studenterna planera, genomföra och utvärdera undervisning ”relaterat till skolans styrdokument samt med relevanta yrkeskunskaper och relevanta kopplingar till didaktisk teori”. I tredje kursen ska studenten ”kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning i yrkesämnen förankrat i skolans styrdokument samt med relevanta kopplingar till allmäntdidaktiska och yrkesdidaktiska teorier”. I den avslutande kursen krävs att planering, genomförande och utvärdering därtill ska ”vara grundade i allmän- och yrkesdidaktisk teori”.

För varje lärandemål finns betygskriterier för Godkänd och Väl godkänd i kursguiderna. Vfu-kursernas examination består av studentens inlämnade planering och genomförd undervisning följd av ett trepartssamtal, ett seminarium baserat på en skriftlig presentation av ett dilemma i relation till skolans värdegrund samt en individuell skriftlig text där lärandemålet om skolans uppdrag relateras till den egna professionsutvecklingen och läraruppdraget. Examinatorn gör en samlad bedömning baserad på studentens genomförda verksamhet, handledarens vfu-rapport och kursens bedömningsformer.

Efterhand blir studenten djupare involverad i partnerskolans verksamhet och får därigenom ett större ansvar för planering, genomförande, utveckling och utvärdering. Under hela utbildningstiden diskuterar studenten utvecklingen av den egna yrkeskompetensen med universitetsläraren och handledaren på partnerskolan. Även denna förmåga uttrycks i lärandemål där studenten med tilltagande djup samt kopplingar till vetenskap och beprövad erfarenhet ska kunna reflektera över det egna läraruppdraget och den egna professionsutvecklingen i relation till skolans uppdrag. Bedömningen görs av universitetsläraren.

Vuxnas lärande

I samtliga kursers litteraturlistor ingår styrdokument för vuxenutbildning. I kursen *Styrdokument, yrkesdidaktik och bedömning* finns sedan tidigare ett lärandemål som adresserar vuxnas lärande: *Välja och analysera resurser för lärande och bedömning i utformningen av lärandesituationer med utgångspunkt i teorier om lärande, styrdokument, ungas och vuxnas förutsättningar och behov* (bil. UVK 2).

Kunskap om vuxnas lärande har därutöver förstärkts i kurserna genom kursplane- och kursguideändringar, lärandeaktiviteter och examinationer. Ett exempel på detta återfinns i kursen *Yrkeskunnande, yrkesutbildning, skola och samhälle* där ett lärandemål tillkommit: *identifiera och analysera likheter och skillnader mellan gymnasial vuxen- och ungdomsutbildning* (bil. UVK 1).

Undervisning och examinationsuppgifter har omarbetats för att uppnå konstruktiv länkning med de nya lärandemålen. Till exempel utformas i kursen *Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap* (bil. UVK 4) en examinationsuppgift där studenten planerar en undervisningssekvens och därefter diskuteras hur de didaktiska valen förändras om elevgruppen är en annan. Studenterna ska beskriva och analysera ett fall som innehåller en konflikt eller ett relationellt dilemma i undervisningen. Uppgiften har ett skriftligt (individuellt) och ett muntligt (i grupp) moment. För den individuella uppgiften väljer studenter ett självupplevt fall och analyserar detta i ljuset av styrdokument och kurslitteratur. Studenter med erfarenhet från vuxenutbildning kan ta upp fall från denna skolform. I den muntliga gruppuppgiften diskuteras studenterna ett fall gemensamt och presenterar det för sina studiekamrater. Den muntliga uppgiften kompletteras med en reflektionsuppgift om hur det gemensamt valda fallet skulle ha sett ut om den utspelats i den ena respektive den andra skolformen. På så sätt får studenterna kunskap om både gymnasium och vuxenutbildning. För att ge stöd till dessa förändringar har kurslitteraturen kompletterats med Jordan, Thomas (2020). *Konflikthantering i arbetslivet – förstå, hantera, förebygg*. (2:a upplaga) Stockholm: Gleerups.

VFU

Lärandemål och kursguider i vfu är anpassade till såväl unga som vuxna elever. Utgångspunkten för studentens planering är såväl elevgruppen som den enskilda elevens behov, förmågor och intressen. Studenten ska med tilltagande förmåga kunna använda en varierad allmäntdidaktiskt och yrkesdidaktiskt teoretiskt förankrad metodik präglad av en bred repertoar av läromedel inklusive digitala pedagogiska verktyg. Studenterna besöker någon gång i sin utbildning under två till tre dagar en annan skolform än den de genomför sin vfu inom. Detta innebär att studenter som genomför vfu i ungdomsgymnasiet ges möjlighet att genomföra vfu inom vuxenutbildning och vice versa.

Examensmål 2: Analys och övergripande åtgärder

I UKÄ:s yttrande konstateras att utbildningen brister i måluppfyllelsen och kvalitetssäkringen av den verksamhetsförlagda utbildningen samt att måluppfyllelsen av den del av examensmålet som handlar om den pedagogiska verksamheten i övrigt är svagare eftersom APL framstår som ett eftersatt område.

Lärosätet delar uppfattningen att styrdokumenterna i vfu inte har varit tillräckligt anpassade för yrkeslärarprogrammet och att det har funnits ett behov av att stärka yrkesdidaktiken och APL. Styrdokumenterna har varit allmänt hållna för att passa olika läraryrkesprogram. Med dessa styrdokument har kopplingen mellan högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kurser varit otydlig. Ett utvecklingsarbete har därför pågått i två år för att ta fram kursplaner, kursguider och betygskriterier för yrkeslärarprogrammet och på så sätt kvalitetssäkra genomförande och bedömning i utbildningens vfu. Kurser genomförs sedan antagning vt 2021 i enlighet med dessa nya styrdokument. Såväl universitetslärare som handledare har genomgått utbildning i de nya styrdokumenterna.

Lärosätet delar uppfattningen att APL är ett prioriterat utvecklingsområde. Det har funnits behov av att förstärka kursplanerna inklusive litteratur och examinationsuppgifter i de högskoleförlagda kurserna för att stärka studentens professionsutveckling i förhållande till APL. Lärosätet har också

sett behov av att anställa en särskilt yrkesskicklig lärare som också är nationell APL-utvecklare på Skolverket. De vidtagna åtgärderna preciseras nedan med undantag av rekrytering av lärare vilket redovisats ovan.

Tydliga vfu-kursplaner för yrkeslärarprogrammet

De nya vfu-kursplanerna är sedan antagning vt 2021 anpassade till yrkeslärarutbildningen och har nu en stark koppling till de högskoleförlagda kurserna. De fyra vfu-kurserna har utformats med en tydlig progression när det gäller att förmågan att kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning i yrkesämnen. De nya kursplanerna och kursguiderna har nu ett tydligt fokus på yrkeslärares förutsättningar att planera, genomföra och utvärdera undervisning i yrkesämnen. I det första lärandemålet i samtliga kurser står att studenten ska kunna planera, genomföra och utvärdera undervisningen relaterat till skolans styrdokument, relevanta yrkeskunskaper samt allmändidaktiska och yrkesdidaktiska teorier. Förutsättningarna för en likvärdig och rättssäker examination har förstärkts genom att det finns betygskriterier för betyget Godkänd och Väl godkänd för samtliga lärandemål i de nya kursplanerna. Kopplingen mellan högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kurser är numera tydlig i vfu-kurserna genom att de teoretiska perspektiv som studeras i högskoleförlagda kurser ska användas och reflekteras över i efterföljande vfu-kurs/er.

Kursplanen för handledarutbildningen för vfu-handledare (7,5 hp) har skrivits om. Detta bland annat för att handledarna ska tillägna sig verktyg att koppla den högskoleförlagda undervisningen till vfu i yrkeslärarprogrammet, något som handledare tidigare har efterfrågat. Den närmare kopplingen mellan de högskoleförlagda kurserna och vfu syns i ett av de nya lärandemålen: *att planera och genomföra ett handledningssamtal som tar upp relationer mellan teoretiskt och praktiskt yrkeskunskande.*

För att ytterligare stärka handledarkompetensen genomförs varje termin utbildningsdagar för handledare på yrkesgymnasium och vuxenutbildningar om lärandemålen och bedömning i vfu, nu med utgångspunkt i de nya styrdokumenten från antagning 2021..

Utöver detta har under 2021 tre föreläsningar hållits för fakultetens vfu-lärare om de nya styrdokumenten, åtföljda av gruppdiskussioner: 1) styrdokumentens övergripande principer och huvudsakliga innehåll 2), fokus på vetenskap och beprövad erfarenhet samt 3) handledning och bedömning av kunskap om och tillämpning av vetenskap och beprövad erfarenhet i vfu-kurserna. Specifika utbildningsinsatser i handledning och bedömning av yrkeslärarstudenter anordnas för vfu-handledare två gånger per termin med start ht 2021.

APL

APL har sedan tidigare behandlats i yrkeslärarutbildningen vilket inte tydligt framgår av lärosätets självvärdering, men har efter UKÄ:s synpunkter ytterligare stärkts genom revidering i kursplanernas syftes- och innehållstexter. I kursen *Styrdokument, yrkesdidaktik och bedömning* (bil. UVK 2) står nu bland annat att kursen syftar till att studenten ska utveckla kunskap om APL-handledning i relation till gällande styrdokument. Vidare står det i innehållstexten att "... studenten ska arbeta med skolans styrdokument, tolkning av mål, centrala innehåll och kunskapskrav i planeringen av undervisning och andra lärandesituationer som APL..." Liknande formuleringar finns i andra reviderade kursplaner. Undervisning har ändrats och examinationsuppgifter har omformulerats för att konstruktivt länkas till lärandemålen. Exempel på detta är föreläsning och workshop kring hur

styrdokument kan användas som ett stöd i arbetet med planering för bedömning av elevens prestationer under APL. Andra exempel är workshops kring att skapa verktyg för elevens självskattning under APL samt gruppövningar i syfte att träna på att använda samtalsstruktur i handlednings- och trepartssamtal under APL. I examinationsuppgiften ska studenten reflektera över eget genomfört handledningssamtal eller trepartssamtal under elevens APL samt redogöra för använda handledningsstrategier och resultat. Även kurslitteratur som behandlar APL har tillkommit för att ge stöd åt studenten. I kursen *Utveckling, lärande och specialpedagogik* (bil. UVK 3) har undervisningsmoment om elever med funktionsnedsättning i APL införts. Här ger den forskningsmiljö på institutionen som forskar om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) vetenskapligt stöd till utbildningen.

I de reviderade vfu-kursplanerna finns inte lärandemål som specifikt behandlar APL eftersom studenterna tar del i elevernas APL vid olika tidpunkter under utbildningen. Därför framgår att APL ingår i kursen under rubriken "Arbetsformer" i samtliga kursplaner genom skrivningen "[s]tudenten tar aktiv del i skolans löpande arbete med bland annat planering, undervisning, bedömning, betygsättning, elevernas arbetsplatsförlagda lärande..." APL finns också inskrivet på flera ställen i vfu-kursguiden. På så sätt säkerställs det att APL som är en del av yrkesläraruppdraget också ingår i den verksamhetsförlagda utbildningen.

